

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 1977-1978 *

door

René DE HERDT
Stadsarchief Gent

Inventarissen, bibliografieën, katalogen

1. DE HERDT R., *Bibliografie van de geschiedenis van Gent, 1976-1977*, in *HMGOG*, XXXI, (1977), p. 241-264.

Vervolg van de bibliografie die sinds 1973 in de *Handelingen* verschijnt.

2. DESITTERE M., *Archeologische Kroniek*, in *HMGOG*, XXXI, (1977), p. 225-239.

Vervolg van de jaarlijkse kroniek die sinds 1973 in de *HMGOG* verschijnt. Valt uiteen in twee delen: A. Opgravingen en vondsten: de Gallo-Romeinse periode. B. Varia en personalia. Geïllustreerd.

3. STEEGHERS W., *Staten van Goed van de Heerlijkheid Sint-Baafs bij Gent, (Vlaamse Vereniging voor Familiekunde; Gouw Oost-Vlaanderen)*, dl. 3 en 4, (1977), 291 blz.

Geeft de namen weer van de personen die voorkomen in de registers van de staten van goed van de Sint-Baafsheerlijkheid.

*Archeologie **

4. BOURGEOIS J., *Vondsten bij wegenwerken. Holstraat*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 3, p. 20-31.

Archeologen controleerden de wegenwerken die in 1978 in de Holstraat werden uitgevoerd. De vondsten dateren meestal uit de 14de en 15de eeuw. Geïllustreerd.

(*) Gebruikte afkorting: *HMGOG* = *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oubeidkunde te Gent*. Uit vulgariserende werken en artikels werd slechts een keuze gemaakt. Een aantal niet opgenomen artikels en mededelingen kan men vinden in tijdschriften en mededelingsbladen over heemkunde en toerisme.

(*) Zie ook nr 2.

5. DE LAET S.J., A. VAN DOORSELAER, M. DESITTERE, H. THOEN, F. VERHAEGHE, M. ROGGE e.a. *Oudheidkundige opgravingen en vondsten in Oost-Vlaanderen, VIII. (Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen. Bijdragen. Nieuwe Reeks. Nr. 6)*, Gent, 1978, 132 blz.

Resultaten van de opgravingen te Destelbergen-Eenbeekeinde en katalogoog van de vondsten uit de Gallo-Romeinse nederzettingen van Zottegem-Velzeke. Geïllustreerd. Kaarten en plattegronden.

6. DESEYN G., *Vondsten bij wegenwerken. Stoppelstraat - Koperstraat*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 2, p. 14-20.

Bespreking van de talrijke vondsten daterend uit de 14de tot de 17de eeuw. Geïllustreerd.

7. *Middeleeuwen 1978*, Gent, 1978.

Samenvatting van de referaten gehouden op de kontaktdagen die werden georganiseerd door de Dienst voor Archeologie en Historische Monumenten, Gent en door de Nationale Dienst voor Opgravingen, Brussel op 17 en 18 maart 1978. Met bijdragen door J. VANDENHOUTE, *Stadsarcheologie te Gent (O.-Vl.)*, p. 45-46; G. DESMET, *Noodopgravingen naar het Tempelhof te Gent (O.-Vl.)*, p. 47-48, en voorstelling van de *Dienst voor Archeologie en Historische Monumenten van de Stad Gent*, p. 53-56.

8. DESITTERE M. en A.-M. WEISSENBORN, *Voorwerpen uit de metaaltijden*, Gent, 1977.

Katalogus van de voorwerpen uit de metaaltijden aanwezig in het Bijlokemuseum. Geïllustreerd.

9. VAN DER PLAETSEN P., *Vondsten bij wegenwerken. Onderbergen*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 1, p. 17-22.

Het gevonden materiaal is hoofdzakelijk te dateren tussen de 10de en de 15de eeuw. De straat blijkt vroeger veel smaller te zijn geweest. Geïllustreerd.

10. *Vondstmeldingen*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 1, p.23-27.

Bespreking van vondsten in het Citadelpark; de noodopgraving in het Dobbel Slot; aan het Dok 52, A.C.E.C., graafwerken; bij het archeologisch onderzoek in de Goudstraat 18-20; aan het Eerste

Korenmeetershuis op de Graslei ; in de Hertogstraat 11 (muurschilderingen) ; aan de Oudburg 2 (lavabonis en stookplaats uit de 15de eeuw) ; Sint-Pietersplein (loden zegel). Geïllustreerd.

11. *Vondstmeldingen*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 2, p. 21-26.

Bespreking van vondsten aan Coupure Rechts 168, bouwwerf ; Dobbel Slot ; Gouden Leeuwplein-Mageleinstraat ; Graslei 8, huis „Den Enghel” ; Kalvermarkt, noodopgraving ; Leiekaai ; Lieven De Winnestraat, rioleringswerken ; Schepenhuisstraat, huis „Inde Raeve” ; Ter Platen-brug, verbredingswerken ; Sint-Amandsberg, Rozebroekslag 23. Geïllustreerd.

12. *Vondstmeldingen*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 3, p. 20-31.

Bespreking van vondsten bij wegenwerken in de Bagattenstraat, bij de verbouwingswerken in het Schepenhuis van Gedele (Stadshuis) ; bij de noodopgraving aan het Dobbel Slot ; in de Bijlokeabdij ; bij het vooronderzoek van de Lakenhalle ; in het Ryhovesteen ; bij archeologisch onderzoek in de Sint-Machariuswijk ; in het Toreken (Vrijdagmarkt). Geïllustreerd.

*Middeleeuwen **

13. BLOCKMANS W.P. en W. PREVENIER, *Poverty in Flanders and Brabant from the Fourteenth to the Mid-Sixteenth Century: Sources and Problems*, (*Acta Historiae Neerlandicae. Studies on the history of the Netherlands*, X), Den Haag-London, 1978, p. 20-57.

De auteurs peilen naar de levensstandaard, het vitale levensminimum, de grenzen van de fiskale armoede, belasting en armoede, de normen voor de ondersteuning, de typologie van de ondersteuningsorganisaties, de parochiale armenorganisaties alsook de sociale houding t.o.v. de behoeftigen.

14. DE BACKER Chr., *De oudste apotekers te Gent in het archief van de St.-Pietersabdij*, in *Farmaceutisch Tijdschrift voor België*, 53, (1976), p. 420-435.

Bespreking van enkele apotekersrekeningen of kwitanties (15de-18de eeuw). Het oudste bekende dokument over de Gentse apotekers dateert uit 1379, nl. dit van apotecaris Martin van Sycleer. Van deze apoteker komen ook een aantal kwitanties voor in het abdijsarchief. Geïllustreerd.

(*) Zie ook nr. 7.

15. DE WILDE G., *De parochiale armenzorg te Gent in de late middeleeuwen*, in *Spiegel Historiae*, 13, 1978, p. 418-422.

De hulpverlening aan de armen door de Tafels van de H. Geest bleek sterk afhankelijk van de economische situatie. Hun armenzorg verhelpt weinig of niets aan de ellende die nog toeneemt in de 15de en 16de eeuw. Geïllustreerd.

16. LARDINOIS Ph., *Symptomen van een middeleeuwse clan: de erfachtige lieden te Gent in de 1e helft van de 14e eeuw*, in *HMGOG*, XXXI, (1977), p. 65-76.

Een inhoudelijke en formeel diplomatische vergelijking tussen de akten van vrijwillige rechtspraak gepasseerd voor de erfachtige lieden en deze gepasseerd voor schepenen van de Keure. Het blijkt dat de erfachtige lieden zich bij oorkonding voornamelijk tot hun standgenoten wendden. Gewone burgers deden beroep op de schepenen van de Keure. De akten van de *virii hereditarii* waren steeds in chirograafvorm opgesteld en betreffen vooral schuldbekentenissen en transakties van onroerende goederen.

17. NICHOLAS D., *Structures du peuplement; fonctions urbaines et formation du capital dans la Flandre médiévale*, in *Annales. Economies, Sociétés, Civilisations*, 33 (1978), p. 501-527.

Na een onderzoek van de bevolkingsaan groei in Vlaanderen, gaat de auteur de dichtheid van de landelijke bevolking na, onderzoekt hij de beginfase van het ontstaan der steden en schetst het proces van hun bevolkingsaan groei en tegelijkertijd de kapitaalsakkumulatie die dit meebracht. Een belangrijk artikel voor de Gentse economische en demografische geschiedenis. Kaarten, tabellen.

18. PARAVICINI W., *Guy de Brimeu. Der burgundische Staat und seine adlige Führungsschicht unter Karl dem Kühnen*, (*Pariser Historische Studien*), 12, Bonn, 1975, 807 blz.

Guy de Brimeu, beter gekend onder de naam heer van Humbercourt (1433/34-1477), raadsheer van Karel de Stoute, werd tijdens de opstand van Gent tegen Maria van Bourgondië ter dood gebracht.

19. VERHULST A., *An aspect of the question of continuity between antiquity and Middle Ages: the origin of the Flemish cities between the North Sea and the Scheldt*, in *Journal of Medieval History*, III, 1977, p. 175-205.

20. VAN BERGEN M., *Het gebeurde te Gent 500 jaar geleden*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, VI, 1977, p. 278-286.

Bespreking van de troebelen te Gent na de dood van Karel de Stoute (5 januari 1477) en van het huwelijk van zijn dochter Maria van Bourgondië met Maximiliaan van Oostenrijk. Geïllustreerd.

21. VAN CAENEGEM R.C., *De Gentse februari-opstand van het jaar 1128*, in *Spiegel Historiae*, 13, (1978), p. 478-483.

Analyse van de opstand van Gent tegen burggraaf Wenemaer en graaf Willem Clito. Deze opstand is de eerste van een lange reeks die Gent, als stad met democratische ideeën, zou voeren van de 12de tot de 16de eeuw tegen haar vorsten.

22. VAN DER HALLEN E., *Het Gentse meerseniersambacht (1305-1540)*, in *HMGOG*, XXXI, (1977), p. 77-149.

Studie over het meerseniersambacht, hetwelk een belangrijke rol speelde in de bevoorrading van de stadsbewoners in zeer gevarieerde produkten (spelden, waskaarsen, messen, scheden, bonnetterie). Het onderzoek behelst de rol van de nering in het marktwezen, de leden van de nering, het ambachtsbestuur, de bezittingen van het ambacht, de deelname aan militaire tochten, de sociale status. Met bijlagen.

23. VAN HERWAARDEN J., *Opgelegde bedevaarten. Een studie over de praktijk van het opleggen van bedevaarten (met name de stedelijke rechtspraak) in de Nederlanden gedurende de late middeleeuwen (ca. 1300 - ca. 1500)*, Assen-Amsterdam, 1978, XXIX + 774 blz.

Dit doctoraatsproefschrift peilt niet naar het cultuurhistorisch aspect van de bedevaarten, maar geeft een inzicht in de praktijk van de opgelegde bedevaarten. Ook de Gentse „zoenpraktijk” en de veroordeling door de schepenen of door de paisyerders tot het ondernemen van een bedevaart wordt uitvoerig belicht (p. 73-86).

*Moderne Tijden **

24. *De inname van Gent in 1678 en de gevolgen ervan. Tentoonstelling*, (Gent, 1978), 20 blz.

Katalogus van een beperkte tentoonstelling (59 nummers) over de belegering en inname van Gent (4-12 maart) door Lodewijk XIV in 1678. In de inleiding schetst K.G. VAN ACKER de algemene context en de gevolgen van deze verovering.

25. MADDENS N., *De opstandige houding van Gent tijdens de regering van Keizer Karel V (1515-1540)*, in *Appeltjes van het Meetjesland*, 28, (1977), p. 203-234.

(* Zie ook nrs 72, 76.

Analyse van de politieke, economische en sociale achtergronden van het verzet tegen de beden die door de landvoogdes werden gevraagd. Vooral het konflikt van 1537 had een sterk democratisch en sociaal aksent, zodat het uitgroeide tot een opstand van het proletariaat. Het ongemeen zwaar ingrijpen van Karel V in 1540 had vooral tot doel de invloed en de macht van Gent in het graafschap te beknotten. Met kritisch apparaat.

26. THOEN E., *Oorlogen en platteland. Sociale en economische aspekten van militaire destruktie in Vlaanderen tijdens de late middeleeuwen en de vroege moderne tijden*, in *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 91, (1978), p. 363-378.

De auteur geeft een overzicht van de oorlogen als een konstant gegeven in Vlaanderen tijdens het Ancien Régime, gaat na waarom het platteland te lijden had onder het krijgsgebeuren, onderzoekt de economische gevolgen van militaire destruktie, alsook de sociale weerslag. Dit artikel is ook belangrijk voor de geschiedenis van Gent en van het Gents kwartier.

27. VAN GENT M., *Beschryvinghe van het ghene dat vertooght wierdt ter incomste van d'Excellentie des Princen van Oraengien binnen der stede van Ghendt den XXIX decembris 1577*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 6, (1977), p. 273-278.

Bespreking van de beschrijving van het bezoek van Willem van Oranje aan Gent door Lucas de Heere (1534-1584).

28. VAN WESEMAEL M., *Hoe Gent, precies driehonderd jaar geleden, door het oog van een naald kroop of hoe een spotzieke strop ons komt vertellen over „Een Gentsche Tragedie in de Gentsche Taele”*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 7, (1978), p. 221-246.

Een overzicht van de voor Gent belangrijke militaire gebeurtenissen tussen 1632 en 1678. Interessant is de weergave van een spotlied waarin het beleg en de verdediging van Gent tussen 1 en 8 maart wordt gehegeld. Het handschrift van dit lied wordt bewaard in de Gentse Universiteitsbibliotheek (G 2325).

29. ZOETE A., *Heffingen op het Gemene Land ten bate van de Vier Leden en de Drie Staten van Vlaanderen (1405-1419)*, (*Colloquium* 26-29/XI/1975, *V Lustrum, Standen en Landen, LXX*), Kortrijk, 1977, p. 123-151.

Met o.m. ook een aantal gegevens over Gent, de Gentse abdijen en het Gentse kwartier.

Hedendaagse Tijd *

30. AVONDTS G., *Levensschetsen van een aantal Gentse arbeidersfamilies*, (Centrum voor Hedendaagse Sociale Geschiedenis. De Gentse Textielarbeiders in de 19e en 20e eeuw, Dossier 7), Brussel, 1978, 298 blz.

Dit laatste deel in de reeks die werd opgezet om de arbeiders- en levensomstandigheden van de Gentse textielarbeiders te achterhalen poogt over een aantal specifieke arbeiders zoveel mogelijk informatie op te sporen. Daarvoor werden een twintigtal biografieën van arbeidersfamilies opgesteld. In deze twintig levensbeschrijvingen worden 76 Voortmanarbeiders vermeld, met telkens een summier beschrijving van de samenstelling van de familie, de gegevens van de loonfiches van de Voortmanarbeiders uit de familie, de stamboom, de evolutie van de familie. Daar het aantal steekproeven veel te klein is om tot statistische gegevens te komen is het resultaat van dit methodologisch knap onderzoek eerder negatief uitgevallen.

31. AVONDTS G. en SCHOLLIERS P., *Gentse prijzen, huishuren en budgetonderzoeken in de 19e en 20e eeuw*, (Centrum voor Hedendaagse Sociale Geschiedenis. De Gentse textielarbeiders in de 19e en 20e eeuw. Dossier 5), Brussel, 1977, 172 blz.

Dit werk behelst een overzicht van de prijzen in de rekeningen van de Gentse Burgerlijke Godshuizen (1835-1925), broodprijzen, huishuren (1796-1925), budgetonderzoeken (1841-1929). Tabellen en grafieken.

32. BALTHAZAR H. e.a., *Het komen en gaan van het politieke personeel in de Zuidelijke Nederlanden doorheen tien regimewisselingen (1787-1848)*, *Postgraduate onderwijs in de Recurrente Geschiedenis, dossier 6*, (Rijksuniversiteit Gent. Academiejaar 1977-1978), Gent, 1978, 90 blz.

Een opmerkelijk interessant dossier waarin wordt nagegaan in welke mate de welstellenden, in casu de mensen die een politiek ambt bekleedden ernaar streefden hun welstand te behouden en hoeveel kans zij hadden om daarin te slagen gedurende de periode 1780-1850, gekenmerkt door twaalf momenten van politieke crisis. Uit de functionarissen te Gent werd daarvoor een representatieve keuze gemaakt. Door korte biografieën van vooraanstaande Gentenaars Eugène Van Houbrouck de Mooreghem (1756-1843), Jean-Baptiste d'Hane de Steenhuyse (1757-1826), Emmanuel François (1762-1838) en Robert Emmanuel Helias d'Huddeghem (1791-1851), Charles de Vaernewijck (1767-1835), Jacques G. Meyer (ca. 1760-1805), François

(*) Zie ook de rubriek *Biografische artikels en nota's*.

della Faille d'Huyse (1771-1835), Jacobus Lammens (1754-1825), Louis François De Souter (1797-1849), Charles Louis Spilthoorn (1804-1872), Judocus Joseph Delehayé (1800-1888), Karel Ferdinand Manilius (1778-1852), Renier du Bosch (1765-1842) en Claude Joachim Greban (1775-1850) worden de recurrenties aangetoond. Met bibliografie en illustraties.

33. BRUYNEEL F., *Administratieve kroniek van de gemeente Sint-Amandsberg. Eerste deel: 1872-1885*, in „Jaarboek van de Heemkundige Kring De Oost-Oudburg”, XIV, 1977, p. 67-87.

Overzicht van de belangrijkste administratieve aspecten in deze gemeente, die door de wet van 21 mei 1872 van Oostakker werd afgescheiden. Geïllustreerd.

34. BUNING L., *Het strijdbare leven van J.D. Domela Nieuwenhuis Nyegaard. Vlaming door keuze*, Buitenpost, 1976, 216 blz.

Jan Derk Domela Nieuwenhuis Nyegaard (1870-1955) was een belangrijk gangmaker van het Vlaamse aktivisme gedurende de eerste wereldoorlog. In dit boek wordt ook aandacht besteed aan de Gentse periode van deze figuur die vanaf 1903 verbonden was aan de kerk van de Evangelisch-Hervormde Gemeenschap aan de Brabantdam.

35. LIPPENS J., *Erkentelijkheids- en herinneringsmedailles van de textielcentrale van België: bespreking van enkele medailles met het beeld van Emiel Moyson*, in *Tijdschrift voor Numismatiek*, XXVII, (1977), p. 181-183.

36. ELAUT L., *Een epos. Het Gentse Akademisch Ziekenhuis. (VVA Monografie)*, Antwerpen-Amsterdam, 1977, 83 blz.

De strijd voor het Akademisch Ziekenhuis met als achtergrond de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Sinds 1818 gevraagd, werd in 1937 met de werken begonnen. Eerst in 1959 kon de eerste afdeling in gebruik genomen worden en in 1975 waren alle klinische afdelingen vertegenwoordigd.

37. SCHOLLIERS P. en G. AVONDTS, *Herkomst, huisvesting, arbeids- en levensomstandigheden van de werkkrachten van het bedrijf A. Voortman-N.V. Texas. (Centrum voor Hedendaagse Sociale Geschiedenis. De Gentse Textielarbeiders in de 19e en 20e eeuw. Dossier 6)*, Brussel, 1977, 243 blz.

Onderzoek naar de situatie van de katoenarbeider in zijn fabriek, in zijn woning en in zijn gezin. Geïllustreerd.

38. SIMON F., *De Vrije Liberale School te St.-Amandsberg (1886-1896)*, in *HMGOG*, XXXI (1977), p. 191-224.

Na een algemene kijk op de schoolpolitiek van de liberalen die vanaf 1870 een aantal vrije scholen stichtten, volgt een overzicht van het onderwijs te Sint-Amandsberg (1872-1886). Daarna volgt de bespreking van het liberaal experiment. In 1885 begon men in de Molenstraat met de bouw van een liberale school, die tussen 1886 en 1890 haar bloeiperiode zou kennen (tot 300 leerlingen). Na de liberale verkiezingsnederlaag van 1890, waarbij de progressisten zich van de liberale partij afscheurden kreeg de school die niet meer gesteund werd door de doktrinairen, geleidelijk een socialistische inslag. Het leerlingenaantal verminderde. In 1896 werd de school gesloten. Het gebouw werd in 1900 door de H. Hartparochie aangekocht.

39. STEELS M., *Gent in 1856*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, VI, (1977), p. 186-207.

Met weergave van een fabrieksliedje gedicht door H. Van Peene ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van het koningschap van Leopold I. Geïllustreerd.

40. ID., *Gent in 1857*, in *Gendtsche-Tydinghen*, VI, (1977), p.243-263. Geïllustreerd.

41. ID., *Gent in 1858*, in *Gendtsche-Tydinghen*, VII, (1978), p. 3-17. Geïllustreerd.

42. ID., *Gent in 1859*, in *Gendtsche-Tydinghen*, VII, (1978), p. 107-123. Geïllustreerd.

43. ID., *Gent in 1860*, in *Gendtsche-Tydinghen*, VII, (1978), p. 150-169. Geïllustreerd.

44. ID., *Gent in 1861*, in *Gendtsche-Tydinghen*, VII, (1978), p. 199-220.

Kronologisch overzicht van de belangrijkste besluiten van de gemeenteraad, gebeurtenissen en anekdoten te Gent in 1861. Ruimere aandacht wordt besteed aan de staking van de werklieden in de textielfabriek Parmentier-Van Hoegaerden, ook de Grasfabriek genaamd. De rol van Gent in de oprichting in maart-mei 1861 van het Vlaamsch Verbond wordt eveneens uitvoerig behandeld. Geïllustreerd.

45. ID., *Geschiedenis van het stedelijk onderwijs te Gent 1826-1914*, Gent, 1978, 379 blz.

Met vele interessante gegevens gestoffeerd overzicht van het stedelijk onderwijs te Gent ; sommige onderwijstakken werden echter niet

besproken. De auteur onderscheidt vijf grote hoofdstukken : het lager onderwijs te Gent van 1780 tot 1828 ; de eerste stedelijke lagere scholen (1828-1842) ; van de eerste tot de tweede onderwijswet (1842-1879) ; van de tweede onderwijswet naar de wet van 1914 ; algemene nabeschouwingen. Met kritisch apparaat, bijlagen, personenregister. Rijk geïllustreerd.

Kerkgeschiedenis, abdijen, kloosters

46. ART J., *Kerkelijke Structuur en Pastorale Werking in het Bisdom Gent tussen 1830 en 1914, (Anciens Pays et Assemblées d'Etats. Standen en Landen, LXXI)*, Kortrijk-Heule, 1977, 423 blz.

De auteur doet een onderzoek naar de kerkelijke structuur en pastorale werking in het diocees Gent 1830-1914 onder de episkopaten van J.F. Van de Velde (1829-1838), L.J. Delebecque (1838-1864), H.F. Bracq (1865-1886), C. Lambrecht (1888-1889) en A. Stillemans (1889-1916). Hij behandelt de personeelsrekrutering (de roepingen : kurven, geografische herkomst en sociale afkomst), de stichtingen, de activiteiten en het juridisch statuut van de religieuzen, de vorming en controle van de sekuliere geestelijkheid, de oprichting van parochies en benoeming van het personeel, het onderwijs, de volksmissies en het verenigingsleven. Met tabellen, grafieken, registers en bibliografie.

47. BRAEM P., *Het Augustijnenklooster te Gent*, Gent, 1976, 52 blz.

Brochure over de geschiedenis van het Augustijnenklooster en de Augustijngemeenschap te Gent. De gemeenschap die te Gent werd opgericht door Gerem Borluut ontving een stichtingsoorkonde in 1296. In dat jaar werd een abdijvleugel opgericht. In 1409 werden de drie andere vleugels gebouwd. De kerk die in 1566 was vernield werd veertig jaar later opnieuw opgebouwd. Het klooster werd in 1621-1722 herbouwd. In 1735 werd het kollege (gebouw van de huidige Akademie) opgetrokken. In 1796 werden de Augustijnen uit hun klooster verdreven. In 1812 werd de Zwaerdstraat (de Academiestraat) getrokken. De Kerk werd door een brand vernield in 1838 en heropend in 1841. Geïllustreerd. Bibliografie.

48. DE POORTER Fr., *De Kerk en in het bijzonder het bisdom Gent in verzet (1786-1814)*, in *De Roede van Tielt*, 9, (1978), p. 25-34.

Overzicht van het verzet in het bisdom Gent tegen het regime op basis van „*De jonge Leviten (sic) van het Seminarie van Gent te Wezel, te Parijs, enz.; met eene voorafgaande Levensschets van den Cardinael Franckenberg en een Overzicht der kerkelijke gebeurtenissen van het jaer 1801 tot 1814. Versierd met eene op staal gesneden print, voorstellende den H. Joseph, Patroon van België.* Door

P.J. VANDER MOERE, *Priester der Societeit "Jesu, Levensbeschrijver van de H. Theresia in de Acta Sanctorum der Bollandisten*. Brussel, 1856.

49. DE PUE J.P., *750 Jaar Dominikaans leven te Gent*, Gent, (1977), 72 blz.

Beschrijving en geschiedenis van de dominikanenkloosters te Gent, alsook van enkele belangrijke dominikanenfiguren. Bespreekt „het Pand" te Gent, zijn geschiedenis en de plannen voor zijn restauratie, gaat dan dieper in op de refter en op de muurschilderingen. De auteur beschrijft ook het leven en de artistieke bedrijvigheid van pater Philippus Wyckaert († 1694), musicus en komponist van beiaardliedjes ; alsook van Franciscus Rooman (1647-1735), een broeder bouwkundige die o.m. de Pont-Royal bouwde in Parijs ; van pater Bernardus de Jonghe, historicus (1676-1749) ; een historiek van het klooster van de dominikanessen aan het Nieuwland, alsook het klooster van de Engelse dominikanessen te Melle-Vogelhoek (1868-1883) en het klooster in de Sleepstraat te Gent (1909-1920). Tenslotte een beschrijving van het huidig dominikanenklooster in de Hoogstraat (vroeger Leprozerij en Abdij van het Rijke Gasthuis) en van de dominikanenkerk in de Holstraat. Bovendien wordt het werk van de dominikanen in de Begijnhoven besproken, alsook de stichting door de dominikanen van kloosters in het Vlaamse land. Geïllustreerd.

50. DE RIDDER J.H.A., *Pedro de Gante*, in *Spiegel Historiaal*, 12, (1977), p. 651-657.

Samenvattend overzicht van het leven van deze Gentse missionaris (1480-1572) die in 1523 als lekebroeder in de orde van Sint-Franciscus naar Mexico vertrok. In Mexico wordt fray Pedro de Gante beschouwd als een nationale figuur.

51. DE SMET G., *Het hof ten Diepenborre te Zonnegem*, Zonnegem, 1978, 68 blz.

Het hof Ten Diepenborre te Zonnegem (175 dagwand) was een pachthoeve van de grootjuffer van het Gentse Sint-Elisabethbegijnhof. De opbrengst van de hoeve werd gebruikt ten voordele van de infirmerie van het begijnhof. De auteur bespreekt bondig het oud en nieuw Sint-Elisabethbegijnhof te Gent en schetst daarop het ontstaan en de grootte van het hof Ten Diepenborre. Hij gaat verder in op de pachters, metingen van de gronden, tienden, renten en rekeningen. Geïllustreerd.

52. GOEMÉ C., *De Norbertijnen te Drongen, 1138-1796. (Bijdragen van de Heemkundige Kring Dronghine)*, Drongen, 1972. Geïllustreerd.

53. KUNZELMANN A., *Die Kölnische Provinz vom Beginn der Neuzeit bis zur Säkularisation, (Geschichte der Deutschen Augustiner-Eremiten. Dl 7), (Cassiciacum, XXXI), Würzburg, 1976, 661 blz.*

Met een geschiedkundig overzicht van het Gents Augustijnenklooster, p. 136-143.

54. VANDERSTRAETEN F., *De Heilig Hartparochie Sint-Amandsberg. Het relaas van een eeuw parochiaal leven, Gent - Sint-Amandsberg, 1978, 135 blz.*

In twaalf hoofdstukken wordt een zeer volledig beeld opgehangen van de geschiedenis van de Heilig Hartparochie. Deze werd opgericht in 1877. Tot 1883 werd een houten barak als kerk gebruikt. In dat jaar werd de H. Hartkerk ingewijd (architect Gustaaf Hoste). De beeldhouwer Matthias Zens zorgde voor een belangrijk deel van de binnerversiering. De torenspits van de kerk dateert uit 1909-1910. De auteur schenkt echter niet alleen aandacht aan de gebouwen van de parochie (kerkgebouw, pastorie, hof van Heirlegem), maar behandelt tevens het onderwijs op de parochie (privé-instellingen; Instituut Onze-Lieve-Vrouw Visitatie; Sint-Jan Berchmanskollege; avond- en beroepsleergangen), het parochiaal verenigingsleven, de burgerlijke evolutie van de parochie (met o.m. een aantal gegevens over de Rietgracht) en een interessante bespreking van de parochiebevolking en haar samenstelling, plaatselijke processies en feesten. Rijk geïllustreerd. Bibliografie. Persoonsnamenregister.

55. VERSTRAETEN F., *De Gentse Sint-Jacobsparochie*, dl. 1 : 1100-1500, 275 blz., (Gent), 1978 ; dl. 2 : zestiende en zeventiende eeuw, 694 blz., (Gent), 1978.

Geschiedenis van de parochie en het kerkgebouw, ingedeeld per eeuw en met aandacht voor de bouwgeschiedenis, de klerus, de cotidiane en stichtingen, kapelrieën, broederschappen, kloostergemeenschappen, kerkgemeenschappen, kerkschatten en -meubilair, de burgerlijke gebouwen op de parochie, armendis, scholen. Rijk geïllustreerd. Een belangrijk werk voor Gents geschiedenis.

56. WAEYTENS G., PATOOR W. en VAN DAMME R., *Het klooster der Arme en Rijke Claren te Gentbrugge*, in *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 22, (1978), 7 blz.

Gebouwen, stadsbeeld

57. BRAL G., „D'oude Kapel”, s.d., s.l.

Brochure met een bondige voorgeschiedenis, bouwgeschiedenis en architectonische beschrijving van de neogotische Sint-Pieterskapel (ar-

chitekt baron Jean-Baptiste Bethune, 1855-1856) gelegen aan de Sint-Kwintensberg 84 te Gent. Hedendaags is er de V.Z.W. Centrum voor Dans en Beweging gevestigd. Een gelijkaardig artikel verscheen in *Ghendtsche-Tydinghen*, 7, (1978), p. 38-41.

58. ID., *Huizencomplex Bressers. Een 17de- en 19de-eeuws herenhuis*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 1, p. 10-16.

Bespreking en beschrijving van huizencomplex Bressers in de Peperstraat. Geïllustreerd.

59. BRAL G. en G. DESEYN, *Bedreigd... Pres. Fr. Rooseveltplein, 83, burgershuis*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 2, p. 27-28.

Bespreking van het geboortehuis van dichter Charles Van Lerberghe (° 21 oktober 1861). Met slooping bedreigd.

60. DECAVELE J., *Private gevelarchitectuur: Gent 17de-18de eeuw. Bronnen voor studie*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 3, p. 2-11.

Vanaf de 17de eeuw werd te Gent een weloverwogen urbanisatiepolitiek gevoerd. Vanaf 1618 was het verboden houten gevels te herstellen of op te bouwen. De eigenaars die hun gevel in steen herbouwden kregen een financiële tegemoetkoming. Vanaf 1671 moest bovendien een aanvraag ingediend worden bij de schepenen van de keure. Dokumenten hierover en bouwaanvragen bevinden zich in de reeks 533 en 535 van het Gents Stadsarchief. Geïllustreerd.

61. DE SMIDT F., *De Sint-Niklaaskerk te Gent. Een paar archeologische gegevens*, (*Mededelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Schone Kunsten*, jg. XL, nr. 2), Brussel, 1978, 47 blz.

Bij het verwijderen van relatief recent metselwerk in de Sint-Niklaaskerk te Gent werden fragmenten gevonden van gesculpteerde consoles uit de 13de eeuw die elk een mensenhoofd voorstellen. Bovendien werden bladversieringen ontdekt van een aantal kapitelen eveneens uit de 13de eeuw, alsook enkele fragmenten van een baldakijn. Van deze voorwerpen konden plaasteren rekonstrukties gemaakt worden. Het geheel van de vondsten verschaft waardevolle informatie over de evolutie van de Scheldegotiek.

De auteur eindigt met de wens dat aan de Sint-Niklaaskerk een museum aan het gebouw gewijd, zou toegevoegd worden. Geïllustreerd.

62. DE VliegHER L., *Cryptes-couloirs romanes dans le Hainaut et la Flandre*. (Uittreksel uit *Bulletin de la Commission Royale des Monuments et des Sites*, dl. 6, 1977, p. 7-19).

Met o.m. aandacht voor de krypte van de Sint-Baafsabdij.

63. DESEYN G., *Bedreigd... „Salle Valentino” ofte „Colliseum”*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 3, p. 43-47.

Le Valentino (bouwaanvraag 1884, Kuiperskaai) in eclectische stijl, nadien in 1911 in Art Nouveaustijl verbouwd wordt met sloping bedreigd. Geïllustreerd.

64. VAN BERGEN M., *Het Wenemaersgodshuis*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 7 (1978), p. 181-188.

Beschrijving van het Wenemaersgodshuis steunend op een verslag uit 1865 door Aug. Moyson, landmeter en opzichter der goederen van het bestuur der Burgerlijke Godshuizen te Gent. Geïllustreerd.

65. VAN DRIESSCHE R., *De voormalige Romaans-Gotische kerk van de Sint-Pietersabdij te Gent*, in *HMGOG*, XXXI, (1977), p. 1-63.

Bouwgeschiedenis, grafische bronnen, monumentale bronnen en situering. De Romaanse kerk deed zich voor als een driebeukig vlak overzolderde pijlerbasiliek met krypte, vieringstoren en westbouw. Aan de hand van het „Rodeplan” en de tekeningen van Arent van Wijnen-daele zijn de bouwfasen goed te volgen. Rijk geïllustreerd. Bijlagen.

66. VALCKE J., *Het gouverneurshuis van het Spanjaardenkasteel*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 3, p. 12-19.

Situering, bespreking van de archeologische steekproeven en van de bouwfasen (10de-13de eeuw ; 16de eeuw ; 18de eeuw en 19de eeuw) van dit verkommerd huis in de Prooststraat. Geïllustreerd.

Industriële Archeologie

67. DE HERDT R., *De mule jenny. Bondige schets van haar oorsprong, ontwikkeling en werking*, Gent, 1978.

Brochure samengesteld ter gelegenheid van het in werking stellen van de mule jenny in mei 1978. Bondige bespreking van de spinmachines van Hargreaves, Arkwright en Crompton. Uitweiding over de Gentse mule jenny, haar bouw en werking. Geïllustreerd.

68. DESEYN G., *Spoedsurvey van een industrieel-archeologisch belangrijk stadsdeel : de Visserij*, in *WIARUG berichten*, 1977, nr. 5, p. 2-3.

Industrieel-archeologische survey van de Visserij. Geïllustreerd.

69. ID., *Spoedsurvey Visserij, dl. 2*, in *WIARUG-berichten*, 1977, nr. 6, p. 2-3. Geïllustreerd.

70. LINTERS A., *Industriële Archeologie : definities en bemerkingen*, in *Bouwkundig erfgoed in Vlaanderen. Berichtenblad*, nr. 32, (1977), p. 1-33.

Met een aantal voorbeelden uit het Gentse. Geïllustreerd.

71. ID., *Industrial Archaeology in Flanders : some considerations*, (Gent), 1978.

Brochure met beschouwingen over de industriële archeologie in Vlaanderen. Voorbeelden uit het Gentse.

Kunst en Cultuur

72. BEYAERT M., *Opkomst en bloei van de Gentse rederijderskamer Marien Theeren*, (*Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen. Bijdragen. Nieuwe Reeks, nr. 7*), Gent, 1978, 141 blz.

De wederwaardigheden van deze rederijderskamer, gesteund op het archief in de Sint-Jacobskerk te Gent, voornamelijk in XVde en XVIde eeuw (opkomst en bloei). De historiek wordt gesitueerd tegen de achtergrond van de Gentse stadsgeschiedenis en de kulturele evolutie in die eeuwen. Geïllustreerd.

73. BRAL G. en W. SCHUDEL, *Restauratie muurschilderingen : ontwerp*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 2, p. 8-13.

Bespreking van de olieverfschildering (ontwerp Adriaan Bressers) in het huis Peperstraat nr. 14 te Gent (kort na 1896), en van de afname en restauratie van deze schildering. Met bijlage. Geïllustreerd.

74. DE HERDT R., *Het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel te Gent*, in *Museumleven*, 4, 1977, p. 18-19.

Korte voorstelling van het M.I.A.T.

75. DHANENS E., *De kwartierstaat en het graf van Jan van Eyck (Mededelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten jg. XXXIX, 1977, nr. 4)*, Brussel, 1977.

Bestudering van vier wapenschilden van de grootouders van Jan van Eyck die afgebeeld staan in een manuskript uit de 16de eeuw onder een transkriptie van het gedenkschrift op het grafschrift van Jan van Eyck. Vertrekkend van dit manuskript wordt een onderzoek verricht naar het graf van Jan van Eyck, naar de geboorteplaats van de gebroeders nl. Maaseik en de overlijdensdatum van Jan, nl. kort vóór of ten laatste op 23 juni 1441. Met bijlage. Geïllustreerd, 50 blz.

76. RENDERS L., *Het Rederijersfeest van Gent in 1539*, in *Bijdragen tot de geschiedenis der Stad Deinze en van het Land aan Leie en Schelde*, XLIV, 1977, p. 17-31.

Belichting van het aandeel van de rederijerskamer „De Nazarenen” van Deinze aan het rederijerstornooi te Gent in 1539. Dit tornooi geldt algemeen als een maatstaf voor de toen heersende onrust in de Nederlanden waar het protestantisme zich begon te verspreiden.

77. VAN DEN KERKHOVE A., *Oude bodemvondsten „Een Goudse Hanzekan”*, in *Stadsarcheologie, Viermaandelijks tijdschrift van de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie*, 2, (1978), nr. 3, p. 49-50.

Bespreking van een Hanzekan uit Gouda (einde 15de of begin 16de eeuw) die zich bevindt in de kollektie van het Bijlokemuseum. Geïll.

78. *Zorg voor het roerend kunstbezit ; de restauratie van het Sint-Janspaneel uit het Lam Godsretabel*, in *Bouwkundig erfgoed in Vlaanderen. Berichtenblad*, nr. 40, (1978), p. 14-21.

Kort doch interessant artikel over de restauratie van het Sint-Janspaneel door technici van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium o.l.v. R.H. Marijnissen. Geïllustreerd.

Heemkunde en folklore

79. BAERT M., *Ikonografische studie van de 19de-eeuwse litografische adres- en reclamekaarten in verband met metaalwaren*, in *Oostvlaamse Zanten*, LIII, (1978), p. 91-121.

Dit artikel is ontleend aan de verhandeling die door de schrijfster als licentiaatstesis werd ingediend aan het Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde, R.U.G. Naast een technische inleiding over adreskaarten, krijgt men een bespreking van tekst, tafereelen, ornamentale elementen die op zulke kaarten voorkomen. Daarna volgt de beschrijving van 29 van de in totaal 153 bestudeerde adreskaarten (uit de periode 1839 tot 1875). Interessant voor de Gentse heemkundigen en geïnteresseerden aan de industriële archeologie.

80. B.V.N., *Het laatste Veer op de Moervaart te Mendonk*, in *Toerisme in Oost-Vlaanderen*, 27, (1978), p. 87-89.

Interessant voor heemkundigen. Geïllustreerd.

81. DAEM M., *Van baardemaker tot barbier (Gentse Chirurgijn-Barbiers)*, (*Aureliae Folklorica* n° 9), Brussel, 1977, 170 blz.

Een eerste deel handelt over de historische ontwikkeling van het barbiersambacht te Gent en het kappersberoep in de 19de en 20ste eeuw. Het tweede deel bespreekt de volkskundige aspecten (volksgeneeskunde, gebruiken en volkstaal in verband met het barbiersberoep). L. ELAUT maakt enkele kanttekeningen bij het *Secretenboek* van een Gents chirurgijn-barbier, een verzameling van 38 artsenijbereidkundige recepten (voornamelijk tegen de pest) uit het begin van de 17de eeuw (bewaard in het Gentse Stadsarchief).

Rijk geïllustreerd; met samenvattingen in het Nederlands, Frans, Duits en Engels en uitslaande bladzijde over de haartooi in de 19de eeuw.

82. DE BUCK A., *Gent. - Het leven van destijds op de Koornmarkt. - Herinneringen van Germain, de kelner uit het café „Het Damberd”*, in *Oostvlaamse Zanten*, LIII, 1978, p. 33-36.

83. DECAVELE J., *Schenkt Gent binnenkort zijn eigen klare wijn? De ontworpen wijngaard achter de Sint-Pietersabdij*, in *Toerisme in Oost-Vlaanderen*, 27, (1978), p. 81-86.

Vulgariserend artikel over de wijnteelt en zijn geschiedenis te Gent naar aanleiding van de plannen om op de hellingen van de Sint-Pietersabdij een wijngaard aan te leggen. Geïllustreerd.

84. *Geschiedenis van de Gentse randgemeenten in kaart en beeld. (Jaar van het Dorp). Tentoonstelling. (Heemkundige Kring De Oost-Oudburg in samenwerking met de Dienst Culturele Animatie)*, 8-11 september 1978, 9 blz.

Deze tentoonstelling behelst 38 kaarten, gezichten of plattegronden, met inleidend overzicht door M. GYSSELING.

85. HAERENS K., *Standbeelden van Gent*, Gent, 1977, 120 blz.

Een prettig boekje met het boeiende verhaal van 47 standbeelden, monumenten, sierbeelden. Van elk besproken monument of standbeeld, werden één of meerdere foto's opgenomen.

86. KERCKHAERT N., *Oude Oostvlaamse huisnamen. Alfabetisch repertorium van namen en huizen, boeven, herbergen en molens* in *Oost-*

Vlaanderen onder het Ancien Régime. Eerste Deel. A-F, (Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen. Bijdragen, nieuwe reeks, nr. 4), Gent, 1977, VIII + 193 blz.

Het eerste deel van een waardevol hulpinstrument waarin de Oostvlaamse herberg-, hoeve-, en molennamen op basis van een uitgebreid archiefonderzoek worden bijeengebracht en besproken. In de inleiding wijst de auteur op het belang van deze namen voor de toponymie, historische geografie, landbouw- en economische geschiedenis. Het lijkt er inderdaad op dat het belang van herbergen, hoeven en molens door de historici werd onderschat.

87. ID., *Oude Oostvlaamse Hoeven, (Federatie van Toerisme in Oost-Vlaanderen), 1977, XIII + 256 blz.*

Eerste deel van een alfabetisch overzicht van de oude Oostvlaamse hoeven (*goed te Aaigem te Aaigem tot goed te Lusbeke te Moortzele*). Voor Gent zijn te vermelden: tgoed te Achtene, goed ter Beke, Gavershove, goed te Hekkene (Oostakker); stede ter Baarvelde, goed ter Elshoute, goed te Halewyn, goed ter Hellen, goed ter Capellen, goed te Kechtele, goed te Keurze, goed ter Leien (Drongen), goed ter Lake (Gent); hof ten Broeke, Gommarsgoed, goed te Hondedelede, goed te Kerkhove, goed ter Kouteren (Zwijnaarde); goed te Herlegem (Sint-Amandsberg); Coninckxdonck (Gentbrugge).

88. *Oude en nieuwe plaats- en straatnamen te Gentbrugge, in Heemkundig Genootschap Land van Rode, 19 en 20 (1977), 21, 22 en 23 (1978).*

Bespreking en historiek van een aantal straten.

89. SONNEVILLE A. en H. DE LEY., *Beelden van Zwijnaardes verleden en beden in Jaarboek van de Heemkring Scheldeveld, VII, (1977), p. 67-68.*

Een dertigtal illustraties over gebouwen en straatgezichten, die herinneren aan het Zwijnaarde van vroeger. Met bijhorende verklaringen.

90. VANBERGHE M., *De Gentenaars winnen te Henley, in Ghendtsche Tydinghen, 6, (1977), p. 221-225.*

Het verhaal van de overwinning van de roeiers van de Club Nautique en van de Sport Nautique te Henley, in 1906, 1907 en 1909.

91. VAN GENT M., *De gebroeders Van de Velde in Ghendtsche-Tydinghen, 7, (1978), p. 189-192.*

Korte biografie van de Gentenaars Joseph (1855-1882) en Lievin (1850-1888) Van de Velde. Beide gebroeders overleden in Afrika tijdens de ontsluiting van het Congogebied.

92. VAN SEVEREN G., *Het Sint-Baafsdoorp te Gent*, in *Toerisme in Oost-Vlaanderen*, 27, (1978), p. 104-107.

Korte inleiding over deze voormalige heerlijkheid in Gent.

93. ID., *Het Sint-Pietersdoorp te Gent*, in *Toerisme in Oost-Vlaanderen*, 27, (1978), p. 48-53.

Vulgariserend artikel over deze Gentse heerlijkheid met als kern de Sint-Pietersabdij. Geïllustreerd.

94. VAN WESEMAEL M., *Schrijvers en lezers omtrent de Botermarkt*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, VI, (1977), p. 263-273. Geïllustreerd.

95. ID., *65 Jaar geleden opende de Gentse Wereldtentoonstelling haar deuren*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 7, (1978), p. 51-97.

Boeiende kennismaking met de wereldtentoonstelling die in 1913 te Gent werd gehouden. De auteur verlevendigt dit overzicht met talrijke anekdoten en feiten die hijzelf tijdens zijn bezoeken aan de tentoonstelling heeft waargenomen. Rijk geïllustreerd.

96. ID., *Nog over de expo '13*; in *Ghendtsche-Tydinghen*, 7, (1978), p. 246. Geïllustreerd.

97. ID., *Gentse stads- en binnenhuisgezichten in functie van de adreskaart*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 7, (1978), p. 17-38.

Bespreking van een keuze gelitografieerde reclame- en visitekaartjes door bekende litografen uit de 19de eeuw.

98. ID., *Het Gentse carnavalslied aan het woord*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 6, (1977), p. 210-220.

Vertrekkend van enkele danszaalliedjes bespreekt de auteur de Gentse danszalen (19de-begin 20ste eeuw), de cafés, de prijzen die uitgelooft werden, de café-chantantmuziek, de carnavalbals. Een op heem- en volkskundig gebied erg interessant artikel. Geïllustreerd.

99. WAEYTENS G., PATOOR W. en R. VAN DAMME, *Geschiedenis van Gentbrugge, De Oude Kluis*, dl. 1, 2 en 3 in *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 20, (1977), en 21 (1978), (niet gepagineerd).

Beschrijving en historiek van het kasteel de Oude Kluis.

100. WAEYTENS G., *Het vermaarde kasteel Coninckxdonck*, in *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 19, (1977), (niet gepagineerd).

Coninckxdonck, kasteel gelegen aan het uiteinde van de oude Kerkwegel, dicht bij de uitmonding van de Rietgracht in de Oude Schelde.

101. ID., *Keyser's Kasteel of van Van Hoobrouck de ten Hulle, later Kasteel Morel de Westgaver*, in *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 23, (1978), (niet gepagineerd).

Bespreking van het kasteel vroeger gelegen aan het Heldenplein en van zijn bewoners, 4 blz.

102. ID., *Het oude dorp van Gentbrugge*, in *Heemkundig Genootschap Land van Rode*. 21, (1978), 5 blz.

Bespreking van de oude dorpskom, met dorpsplan (1840).

103. ID., *Het verdwenen kasteel „Het Goet De Meulemeester”*, in *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 22, (1978), 2 blz.

Dit herengoed was gelegen in de Kouterstraat, rechtover de Oude Kluis.

104. ID., *De wijk Arsenaal*, in *Heemkundig Genootschap Land van Rode*, 22, (1978), 6 blz., (niet gepagineerd).

Met plan van Gentbrugge (Arsenaal) door Jacques Horembault en het grondgebied van Ledeberg tussen Schelde en Roodse Heirbaan (1619).

105. ID., *Het kerkhof te Gentbrugge*, in *5de Jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Land van Rode*, 1977, p. 15-64.

Historiek van het kerkhof, gevolgd door een heruitgave van de *Grafen gedenkschriften der provincie Oost-Vlaanderen (Gent, 1866)*. Dl. *Gentbrugge* door baron J. de Saint-Genois. Geïllustreerd.

Volkskunde

106. DE VUYST J., *Het moordlied in de Zuidelijke Nederlanden tot de XIXde eeuw*, (*Aurelia Folklorica* 6), Brussel, 1976, 129 blz.

Onderzoek naar het moordlied als sociaal verschijnsel, alsook naar de thematiek van het Zuidnederlandse moordlied. De auteur geeft een overzicht van de moordliederen op basis van de grondoorzaak van de moord: hebzucht, beveiligingszucht, bevredigingszucht, dwingende oorzaken. Ook de Gentse moordliederen worden besproken. Met een

proeve van *Biografisch Repertorium van zangers en drukkers* door J. BAUWENS. Rijk geïllustreerd.

107. VAN ISTENDAEL H., *Een nieu liedt van de moorddadighe feyten gecommiteert door Adriaen de Jode binnen de stede van Ghendt, in Ghendtsche-Tydinghen*, 7, (1978), p. 127-132.

Bespreking van de moorden bedreven door Adriaen de Jode in 1653 en 1664 en weergave van het moordlied daarover.

Biografische artikels en nota's*

108. CLAUWAERT J., *Frans De Potter. Een voorman met een veelzijdige kwaliteit*, in *Jaarboek van de Heemkundige Kring De Oost-Oudburg*, XIV, (1977), p. 53-61.

Aandacht voor deze Gentse historicus, journalist en dichter (1834-1904). Bespreking van De Potter als journalist, zijn rol bij de stichting van het Davidsfonds; een overzicht van zijn historisch werk; De Potter als sekretaris van de Koninklijke Vlaamse Akademie.

109. DE MEESTER J., *Kanunnik Petrus Jozef Triest*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, VI, (1977), p. 286-291.

Biografische nota over deze priester (1760-1836) die zich in het eerste kwart van de 19de eeuw heeft ingezet voor de armenzorg te Gent*.

110. DEPREZ A., *Toespraak gehouden op de Campo Santodag te Sint-Amandsberg, 30 oktober 1976. Jan Frans Willems*, in *Jaarboek van de Heemkundige Kring De Oost-Oudburg*, XIV, (1977), p. 3-27.

Biografische nota over Jan Frans Willems (1793-1846). Geïllustreerd.

111. DE VRIENDT J., *De van Loo's van Gent, vleeshouwers van vader op zoon, van de veertiende eeuw tot heden*, in *Vlaamse Stam*, XIII, (1978), p. 129-144.

De auteur geeft de afstamming van de van Loo's en bespreekt aldus een geslacht dat in Gent, en dit in een ononderbroken opeenvolging van vader op zoon vanaf de middeleeuwen (Janne van Loe, ° circa 1365) tot heden (André-Edouard-Léon-Corneille, ° 1924) het beroep van vleeshouwer heeft uitgeoefend.

(*) Zie ook nrs. 18, 34, 50, 75, 85 en 91.

(*) Cfr. CNOCKAERT L., *Pierre-Joseph Triest 1760-1836. „Le Vincent de Paul belge”*. (Université de Louvain. Recueil de Travaux d'histoire et de philologie) (Reeks 6, deel 3), Leuven, 1974, 657 blz.

112. HUYS P., *Albert Servaes. Kunstschilder*, in *Vlaamse Stam*, XIII (1978), p. 161-168.

Kwartierstaat van deze te Gent geboren kunstschilder (1883-1966).

113. *Karel van de Woestijne, 1878-1929. Herdenkingstentoonstelling naar aanleiding van de honderdste verjaardag van zijn geboorte*, Antwerpen - Gent, 1978, 32 blz.

Deze katalogus, samengesteld door M. RUTTEN, A. VAN RUYSSEVELT en M. SOMERS, geeft een overzicht van het leven en werk van deze Gentse dichter, prozaschrijver, journalist en hoogleraar (1878-1929). Geïllustreerd.

114. LIPPENS J., *Carl De Cock, 1879-1965*, in *Tijdschrift voor Numismatiek*, XXVII, (1977), p. 107-114.

Bespreking van medailles uitgevoerd door deze Gentse graveerder (o.a. de herdenkingspenning van het Havenbestuur van Gent).

115. ID., *Jozef Cantré, 1890-1957*, in *Tijdschrift voor Numismatiek*, XXVII, (1977), p. 88-92.

Bespreking van medailles in verband met de Gentse kunstenaar Jozef Cantré.

116. MUSSCHOOT A.M., *Karel van de Woestijne*, in *Spiegel Historiaal*, 13, (1978), p. 700-706.

Karel van de Woestijne (1878-1929) als vertegenwoordiger van het Westeuropese fin de siècle.

117. POELMAN R., *Maurice Maeterlinck en Oostakker*, in *Jaarboek van de Heemkundige Kring De Oost-Oudburg*, XIV, (1977), p. 28-51.

Valt uiteen in : een korte biografische nota (1862-1949), Maeterlinck als Nobelprijswinnaar, Maeterlinck en het Nederlands, Maeterlinck en Oostakker.

118. SPEECKAERT V., *Napoleon Destanberg (1829-1875)*, (Overdruk uit *Jaarboek 1975, Deel I, XXV (tweede reeks, nr. 17) van de Koninklijke Soevereine Hoofdkamer van Rhetorica „De Fontaine” te Gent*, p. 168-170).

Biografische nota over Napoleon Destanberg, journalist, volksdichter en auteur van talrijke toneelstukken en lyrische drama's o.a. *Laurens Coster, Boudewijn Hapkin, Maria van Burgondië, Frans Ackerman, Mast en Danneels, Elena*.

119. STEELS M., *Prof. Johannes-Matthias Schrant*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 6, (1977), p. 226-227.

Korte biografische nota over deze katholieke priester (1783-1866), hoogleraar, nadien rektor aan de Gentse universiteit, en hoogleraar aan de universiteit van Leiden.

120. ID., *Jean-Baptiste en August van Lokeren*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 7, (1978), p. 141-143.

Korte biografische nota over dokter en gemeenteraadslid Jean-Baptiste (1784-1841) en diens zoon Auguste (1799-1872). Deze laatste was niet alleen directeur van het tijdschrift *Messenger des sciences et des arts*, maar ook lid van de gemeenteraad en schepen van onderwijs en schone kunsten (1848-1854). Van Lokeren spande zich in voor het behoud van de ruïnes van de Sint-Baafsabdij. Geïllustreerd.

121. WAEYTENS G. en L. LEKENS, *Uit de Gentbrugse eregalerij*, in *5de Jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Land van Rode*, 1977, p. 65-72.

Biografische nota over kunstschilder Raymond Dewaegaenaere (° 1906); broeder Marist Jozef Leonide of Florent Verloove, missionaris in het voormalige Congo (1919-1963); Maurice Struyvelt, koster (1891-1962).

122. VAN WESEMAEL M., *Schoolmeester Jan Deruelle alias Sander den Oliekoek*, in *Ghendtsche-Tydinghen*, 7, (1978), p. 170-181.

Levensschets van deze in 1866 geboren schoolmeester bij het Stede-Onderwijs.